

- به چه انگیزه ای به فعالیت های سیاسی و اجتماعی رو آوردید؟

آن چیزی که باعث شد من پا به میدان سیاست بگذارم در حله نخست به خانواده ام برمیگردد. خانواده ما یک خانواده کاملاً سیاسی بود. همیشه توی بحث های داغ سیاسی میهمانی ها، حرف اول را می زد. بعد کتابخانه غنی پدرم بود که از ابتدا من از طریق آن با کتابهای سیاسی و با مواضع فعالین سیاسی آشنا شدم. این خودش خیلی انگیزه کار سیاسی را در من تقویت کرد. و نهایتاً دانشگاه پلی تکنیک بود که فضایی کاملاً سیاسی داشت و باعث شد من به طور جدی در فعالیتهای سیاسی شرکت کنم.

قطعاً تاثیر جامعه در این میان نقش پر رنگی رو داشت. چون به هر حال جامعه ما، بخصوص در زمانی که من وارد دانشگاه شدم و کارهای سیاسی ام را شروع کردم، خیلی فعال و به اصطلاح دینامیک بود. در آن مقطع دینامیزم جامعه بالا بود و مردم انتظارات زیادی داشتند. فعال بودند. فضا مثبت تر شده بود. لذا این هم من را تشویق و تهییج کرد. یعنی در اصل می دیدم که اراده ای برای تغییر وجود دارد و افراد هم خیلی مُصَر هستند بر این اراده.

- یک کنشگر تاثیر گذار چه ویژگی هایی دارد؟

آن چیزی که باعث می شود یک فعال یا اکتیویست بتواند یک رهبر موفق باشد در وهله اول برمی گردد به اینکه شناخت درستی از محیط و افرادی که می خواهند تحت رهبری او قرار بگیرند داشته باشد. به خوبی بتواند نیازهای آنها را تشخیص بدهد، بعد اعتماد بین خودش و آن جمع ایجاد بکند و از همه مهمتر بتواند به خوبی آنها را بسیج کند، انگیزه های آنها را افزایش دهد، و آنها را ترقیب به فعالیت کند. این آنجایی است که به نظر من، یک رهبر با یک فعال عادی و همچنین با یک مدیر تفاوت پیدا می کند. در اصل، رهبری یعنی تهییج، برانگیختن و بسیج کردن همه نیروها.

- اهداف کوتاه مدت و بلند مدت شما کدام بودند؟

اهدافی که من داشتم، خوب اولین دغدغه من این بود که مثل بسیاری از هم نسلی های خودم فضای بهتری رو داشته باشیم و همچنین یک رشدی بکنیم. یعنی خودمان به عنوان فرد و به عنوان جمع. ولی یک سری اهداف کلانی هم داشتیم که همان اهدافی هستند که ملت ما حداقل در طول صد سال گذشته و از انقلاب مشروطه به این سو داشته است و آن هم رسیدن به آزادی و دموکراسی است و دستیابی به یک زندگی که درخور ایرانیان در قرن بیستم یا قرن بیست و یکم باشد. ترکیب این دو هدف بود که باعث انگیزه و حرکت من در فعالیتهای سیاسی شد.

مسلماً من در بین اهداف ام اولویت بندی داشتم. اول که ما وارد دانشگاه شدیم در فضای فعالیتهای صنفی و فرهنگی فعالیت می کردیم. در آن مقطع اولویت برای ما این بود که بتوانیم کار جمعی ایجاد کنیم و دانشجویان را بهشان انگیزه بدهیم، امیدوارشان کنیم کار گروهی بکنند برای بهتر شدن وضع رفاهی شان، وضع آموزشی شان. آن موقع دسته بندی های داخل دانشگاه بود که به اصطلاح دانشجویان خودی - غیر خودی می کردند. امتیازات دانشجویی دانشگاه برای خودی ها بود، این فضا را بشکنیم و در مجموع مشارکت دانشجویان را افزایش بدهیم. در مراحل بعدی خوب سعی کردیم که این فضایی که ایجاد شده را بتوانیم در سطح کل کشور ایجاد بکنیم. یعنی همان بهبودی که در فضای دانشجویی شده بود در کل جامعه به آن دست پیدا بکنیم، که آن اهداف دورتر ما بود.

- وضعیت سیاسی ای که در آن فعال بودید چگونه بود؟

بدیهی است که موقعی که من وارد دانشگاه شدم، فضا با آنچه امروز شاهدیم خیلی متفاوت بود. فضای سیاسی بسته بود و یک جور نسبتاً امنیتی بر دانشگاهها حاکم بود. از یک طرف حکومت انتظار داشت که دانشجویان در همان مدل مطلوب او عمل بکنند، و از طرف دیگر هم بخشی از جناح چپ حکومت بود که به صورت یک انتقاد و اعتراض محدود عمل می کرد. اما یک گرایش بالقوه هم وجود داشت که در آن مقطع دانشجویان به دنبال مسایل آزادی در کل جامعه باشند و همچنین به سمت فضای مدرن حرکت بکنند. در

آن مقطع من عمده تلاش هابم را معطوف به همین مسأله کردم که به هر حال با حمایت اکثریت دانشجویان همراه بود. بدین معنی که نخست دانشجویان باید در دانشگاه آزاد باشد تا بتواند حرفها و اعتقاداتش را بیان بکند. آن طور که دوست دارد لباس بپوشد. الگوهای تحمیلی در داخل دانشگاه نباشد. دانشجویان به عنوان عام، یعنی دانشجویان فقط به عنوان دانشجویان مورد ارزش نباشد نه اینکه پسوندی مثل دانشجوی حزب اللهی، دانشجوی مؤمن و یا دانشجوی ارزشی به اصطلاح مطرح باشد. شکستن این فضاها آن چیزی بود که نقطه قوت فعالیت های ما را تشکیل می داد.

- مخاطبین شما چه کسانی بودند؟

مخاطبین ما در چند سطح بودند. در سطح اول دانشجویان بودند، یعنی دانشجویان دانشگاه خودمان و دانشجویان دانشگاههای دیگر که در کل، جنبش دانشجویی را تشکیل می دادند. علاوه بر آنها ما مخاطبان دیگری هم داشتیم. یکی مخاطبان عام ما بودند که تقریباً همه جامعه می شدند. مخاطب دیگر ما هم فعالان سیاسی و اجتماعی بودند، یعنی همه کسانی که به نوعی نسبت به وضع موجود معترض بودند و خواهان تغییر بودند. روشنفکران دیگر گروه مخاطب ما بودند که سعی می کردیم تا بین آنها و مردم عادی حلقه واسطه باشیم.

- مخالفین و طرفداران شما ه کسانی بودند؟

حامیان ما و همچنین مخالفین ما به گروههای مختلفی تقسیم می شدند. حامی اصلی ما آن دانشجویانی بودند که خواستار آزادی و استقلال دانشگاه بودند و زندگی بهتری را طلب می کردند. یعنی، بطور مشخص، دانشجویانی که در زمینه های صنفی فعال بودند؛ دانشجویانی که در زمینه های هنری خواستار فضای دانشگاهی آزاد بودند تا بتوانند فیلمها یا موسیقی مورد علاقه خود را گوش کنند؛ دانشجویان سیاسی ای که خواستار (و) مدافع دموکراسی، آزادی و حقوق بشر بودند و به همین نسبت در جامعه هم کسانی که مدافع تغییر وضع موجود بودند و کسانی که طرفدار دموکراسی، آزادی و حقوق بشر و عدالت بودند، اینها از ما حمایت می کردند، همراه ما بودند و در کل آن طیفی از جامعه که خواستار مدرنیته بودند. اما خوب به طور طبیعی حکومت و نیروهایی که حامی حکومت بودند یا بازوهای آن را در داخل دانشگاه تشکیل می دادند، اینها خوب به شدت با ما مخالفت می کردند و به همین نسبت نیروهای سنتی ای که در جامعه حضور داشتند و یا نیروهایی که منافع خاصی داشتند، موقعیتهای و امتیازهایی داشتند، اینها به طور جدی با ما مقابله می کردند.

از بیرون دانشگاه گروههایی مثل جنبش های اجتماعی؛ یعنی زنان، کارگران، فعالین ان-جی-ا (NGO) ها، روزنامه نگاران اینها مدافعان جدی ما بودند و همچنین گروههای سیاسی ای که مدافع دموکراسی و منتقد وضع موجود بودند، اینها از ما حمایت می کردند، و در نقطه مقابلش هم گروههای فشار و بطور مشخص گروههایی مثل انصار حزب الله، بخشی از نیروهای بسیج و سپاه هم با ما مخالفت می کردند.

- پیام خود را چگونه منتقل می کردید؟

ما از روشهای مختلفی برای ارتباط با مخاطب استفاده می کردیم. اولین روش، کارهای تشکیلاتی بود. یعنی ما هسته هایی رو ایجاد می کردیم، این هسته ها در بخش های مختلف دانشگاه بودند، از خوابگاه گرفته (تا) محیط های ورزشی، محیط های هنری، اینها پیام را منتقل می کردند به بدنه دانشجویی. در سطح دیگر، از تریبون ها استفاده می کردیم. یعنی تریبون آزاد در داخل دانشگاه ایجاد می کردیم. تجمع می گذاشتیم. میتینگ می گذاشتیم. سخنرانی می گذاشتیم. سمینار می گذاشتیم و همچنین از فضای رسانه ها استفاده می کردیم، که مطبوعات بودند، خبرگزاریها بودند و همچنین رسانه های خارجی.

قطعاً، با توجه به فناوری های جدید اطلاعاتی و ارتباطاتی، اثرگذاری نسبت به زمان ما الان بیشتر است. در دوره ما حداکثر یک فلکس بود که در همان زمان هم خیلی انقلابی (برای) خودش محسوب می شد و خیلی کمک می کرد. ولی خوب الان اینترنت، شبکه

های اجتماعی مثل فیس بوک، تلویزیون های ماهواره ای، تلویزیونهای اینترنتی، اینها ابزارهای بسیار مؤثری هستند که می توانند در یارگیری و در ارتباطگیری بین فعالین دانشجویی و فعالین اجتماعی و همچنین در عرصه بین المللی، نقش کلیدی داشته باشند.

- آیا موفق شدید یک ائتلاف فراگیر ایجاد کنید؟

من در طول دوران طویل فعالیتهايم، و به طور مشخص فعاليتهاي دانشجوی ام، در چند مقطع توانسته ام ائتلافهای فراگیر و گسترده ای را تشکیل بدهم. البته من که می گویم، یعنی ما. اولین اش تشکیل شوراهای صنفی در داخل دانشگاه امیرکبیر بود که در اصل به عنوان نمایندگان دانشجویان در دانشکده ها بودند و یک چتر فراگیری بودند که همه دانشجویها با گرایشهای مختلف در زیر آن جمع می شدند. از طرف دیگر توانستیم ائتلافی را ایجاد بکنیم تا دانشجویهایی که خواستار آزادی، دموکراسی و حقوق بشر و در مجموع طرفدار مدرنیته بودند، بتوانند به عنوان فراکسیونی در مجموعه دفتر تحکیم وحدت و بعد در کل نهاد سازمانی و ساختاری آن جمع بشوند. علاوه بر این، گروههای بیرون این تشکل نیز حول همین مطالبات مشترک در ائتلاف بزرگی در بطن جنبش دانشجویی سازماندهی شدند. در سطح اجتماعی نیز، در ائتلاف هجده گانه جبهه اصلاح طلب دوم خرداد فعالیت داشتیم. بالاخره، در مقطع دیگری، به کمک جمعی از دوستان، ائتلافی را برای پیگیری ایده برگزاری رفراندوم پیرامون تعیین تکلیف نوع حکومت، توانستیم راه اندازی کنیم.

دفتر تحکیم وحدت بزرگترین و فراگیرترین سازمان دانشجویی در داخل ایران است که به شکل خوشه ای اعضایش انتخاب می شوند. یعنی ابتدا دانشجویان در دانشکده ها نمایندگان انجمن های اسلامی دانشکده را انتخاب می کنند، سپس آنها نمایندگان دانشگاه را و مرکزیت مجموعه (دفتر) تحکیم را تعیین می کنند که از کل دانشگاههای کشور تشکیل شده و در بیش از شصت دانشگاه شعبه دارد. گروههای هجده گانه جبهه دوم خرداد همان گروههای اصلی اصلاح طلب هستند که بطور مشخص میتوان در میان آنها از سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، جبهه مشارکت، مجمع روحانیون مبارز و گروههای دیگری مثل خانه کارگر، حزب اسلامی کار و حزب کارگزاران نام برد.